I LES MUNTANYES DEIXAVEN EL SILENCI ESCRIT

Esperança Castell Rodríguez

ònix
POESIA

I LES MUNTANYES DEIXAVEN EL SILENCI ESCRIT

Esperança Castell Rodríguez

ònix
POESIA

© Ònix Editor, de l'edició
http://onixeditor.blogspot.com.es
@onixeditor
oscaresquerda@gmail.com
697 755 374

I les muntanyes deixaven el silenci escrit

© Textos: Esperança Castell Rodríguez
© Il·lustracions: Carme Freixes Rubió - @bioletasiumi_e
© Epíleg: Abraham Mohino Balet
Revisió lingüística: Guillem Pujades i Botei

Disseny i maquetació: Maria Sánchez
Impressió: Tipolínea

ISBN: 978-84-129046-9-7
Dipòsit legal: T 200-2025
Codi THEMA-IBIC: DCF
Primera edició: abril 2025

Tots els drets reservats. Aquesta publicació no pot ser reproduïda, ni íntegrament ni parcialment, sense el corresponent permís per escrit de l'editor.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Dirigiu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra.

I LES MUNTANYES DEIXAVEN EL SILENCI ESCRIT

Esperança Castell Rodríguez

Epíleg d'Abraham Mohino Balet

Quantes gebrades
han vist, de nits, les cimes
que avui s'emboiren?

Sôshô*

*Traducció de Jordi Mas López a *Tres veus lligades a Minase*, Sôgi, Shôkaku, Sôshô

PÒRTIC

Boira de dia,
retornes al misteri
la seva forma.

Vola per l'aire,
petit pensament orfe.
La rosa et crida.

こだわり

EL SILENCI ESCRIT. ESCRIURE HAIKUS, ARA?

I les muntanyes deixaven el silenci escrit.

Perejaume

«Quan s'eixugui la font d'on beus el millor de la teva obra, no et forcis, no tractis d'esprémer la inspiració que passa tan fugaç com el desig. Surt, passeja, parla amb el teu ocell. Tampoc no et lamentis: altrament, només hauries creat una obra morta.» Aquesta és la saviesa que rep Fabienne Verdier del seu mestre Huang Yuan.

L'escriptura d'aquest recull comença en un moment en què em sentia fora del camí de la comunicació amb mi mateixa, tant de forma silent com de forma escrita. Recordo que Philippe Jacottet referia el fet que ell havia tingut ganes d'escriure poemes cada vegada que sentia que havia viscut. És que jo no vivia plenament? Certament, no. Em definia sent «tota mans». Unes mans que tan sols fan. Les tasques concretes ocupaven totes les hores, en detriment d'un espai de silenci. Fer prevalia sobre ser.

En aquest context vaig pensar en els haikus. Aquestes formes breus de la poesia japonesa expressen la immediatesa de l'experiència amb el món de manera molt viva i senzilla. No calia pensar ni reflexionar. En un primer moment, només calia limitar-se a observar, a mirar i sentir.

Àngel Crespo diu que no hi ha un entrenament poètic millor que el que consisteix a tractar d'aprofundir la poesia japonesa tradicional fins a comprendre que els seus autors saben que res, per molt senzill que sembli, està mancat d'un sentit no aparent.

Es tractava, al fil de les paraules del savi Huang, de passejar i parlar amb els ocells? Començaria, doncs, per observar els ocells que venien al pati de casa interessats pel menjar que els posàvem. Observar els ocells és un estat de poesia, diu l'ornitòleg.

Breu piuladissa.
Ocell, de què m'avises?
L'ombra que avança.

Silenci, quietud.
L'estany amb llums i ombres.
Visió furtiva.

Ginko en japonès significa 'fer una passejada buscant la inspiració'. Aquesta passejada pot ser física, però també significa caminar internament, fer ruta i deixar que les coses passin. Sabem que el camí va prenent forma en la mesura que es recorre.

Camí abrupte.
Refugi de muntanya.
L'ésser s'eixampla.

Aproximar-se a la poesia que neix en la tradició oriental suposa també impregnar-se de la visió del món zen, de la seva filosofia i de l'art de viure que tenien els primers haikistes. Ells sabien que només es podia conèixer la realitat de forma intuïtiva. L'observador entra en harmonia amb la natura o la realitat interna o externa que viu. Les sensacions i percepcions dels sentits donen pas a una vivència humana de l'espiritualitat.

Quan vaig decidir centrar-me en la lectura de haikus i textos clàssics de cultura japonesa, vaig trobar el descans de sentir que tornava al camí de la poesia. Ja tenia experiència de valorar i gaudir amb aquestes lectures, però era com si ho hagués oblidat. Massa centrada en altres activitats, també necessàries, havien devorat el temps de meditar, havia perdut el camí.

Inseparables,
la memòria i l'oblit.

El buit se'ls menja.

No únicament calia observar les sensacions, deixar-se impactar pel que vèiem o sentíem amb el cos i la ment i la intuïció, sinó que també s'havia d'escriure. El cos i la terra ens parlen, però hem de traduir el seu llenguatge perquè puguin parlar a través nostre.

Les llavors cauen
a la terra fecunda:
neixen paraules.

De tot aquest trànsit, sorgeix aquest llibre de haikus, alguna tanka, alguns haibuns o proses poètiques. També, m'agradaria que hi trobéssiu el silenci escrit de les muntanyes i la vívida remor de la natura.

Cerdanyola del Vallès, desembre de 2024

MOLLES PER A LA TORNADA

Seguir rastres, deixar-ne.

Perejaume

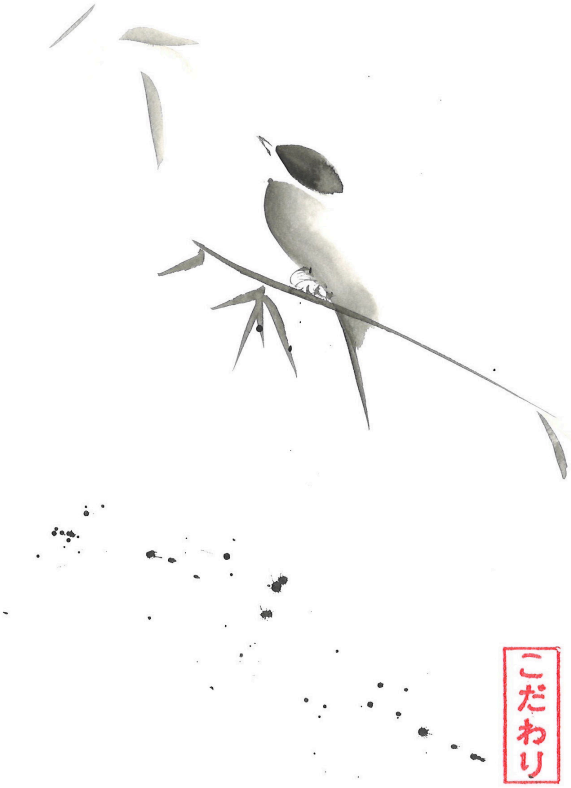
こだわり

El cel clareja.
Piula la mallerenga,
s'aferra al dia.

No és possible,
ocell, que del teu vol
no en quedi rastre.

Saltironeges
mallerenga emplomallada
de branca
                en branca.

El tudó mira
la porta i les finestres.
Roman immòbil.

Funambulesca,
la mallerenga blava.
De mà de mestre.

Dolça acollença.
Sota el cos de la tórtora,
blancor amagada.

L'ocell arriba
sense tocar cap branca.
Cau una fulla.

D'un cantó a l'altre
del cedre blau, les tórtores.
Parrups tenaços.

Els pardals llancen
tres cireres vermelles.
Res no els enganya.

Arbre ferit,
concavitat amiga.
L'ocell s'hi atura.

Pel cel navegues,
majestuós aufrany.
L'ombra dels segles.

Ocells de pas
entre el cel i la terra.
Dins meu,
la calma.

Un estol d'ànecs
d'ales brillants i roses.
Fugaç travessa.

Esquerda humida.
L'ocell tragueja el dia
sense esperança.

El cant del xot
puntua la conversa.
Els infants callen.

Feu lluminoses
les hores en silenci
ocells del porxo.

Mirada fixa.
Et detens a la branca.
Vine, no marxis.
El jardí sovinteges
bell tallarol capnegre.

Enterc silenci.
L'esgarip de les garses
pertorba l'aire.
Tremolor imperceptible
dels ocells a les branques.

GINKO

El taller torna a ser fora.

Perejaume

こだわり

Esllavissada.
Sota els cingles rocosos,
terra vermella.

El sol madura
cireres oblidades.

Dàlia eterna,
desafiant!
Quan mires,
desprens els pètals.

Lloc d'arribada.
Dos arbres vells hi habiten
des de fa dècades.

A banda i banda,
homes, infants i dones.
Passos amb presses.

Estora alçada.
La cuca de cent cames
s'estira lenta.